

CBS: bijna een op de vijf neerslachtig

Jeugd kampt met mentale klachten

door Sharon Story

AMSTERDAM • Het aantal jongeren met psychische problemen neemt rap toe. Dat blijkt uit de Gezondheidsenquête van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Een schrikbarend aantal van 18 procent van de 12- tot 25-jarigen was in 2021 psychisch ongezond en kampte met klachten zoals depressie en somberheid.

De cijfers van het CBS liegen er niet om. Waar in 2020 en in 2019 nog 11 procent van de jongeren met psychische klachten worstelde, is dat aantal in 2021 met 18 procent flink gestegen. Jongeren voelden zich vaker neerslachtig en somber. Dat valt op te maken uit de Gezondheidsenquête, waar 12 tot 25-jarigen werden bevestigd over hun gemoedstoestand.

„De uitkomsten van het onderzoek zijn zorgelijk”, zegt psycholoog en hoogleraar neurocognitieve ontwikkelingspsychologie Eveline Crone. „Maar ze zijn jammer genoeg herkenbaar.”

Toch roepen de cijfers de vraag op of we simpelweg niet te snel spreken van ‘psychische klachten’. „Dat zou kunnen, want veel jongeren tonen juist ook veel veerkracht”,

ziet Crone. „Maar ook in verschillende onderzoeken die ik heb uitgevoerd voor de Erasmus Universiteit van Rotterdam komt naar voren dat 1 op de 5 jongeren worstelt met hun mentale welzijn. Bovendien geven jongeren zelf in panels aan dat er een grote behoefte is aan aandacht voor mentaal welzijn.”

Meiden

Uit de CBS-cijfers blijkt dat de gemoedstoestand van vrouwen het afgelopen jaar het meest is verslechterd. Volgens Crone is dat echter geen verrassing. „Meiden hebben veelal meer variatie in hun stemming en over het algemeen vaker last van negatieve gevoelens.” Esther van Fenema, die als psychiater een eigen praktijk heeft en tevens werkzaam is in de acute geestelijke gezondheidszorg, zegt dat het ook goed mogelijk is dat vrouwen hun klachten eerder rapporteren. „Het kan zijn dat mannen minder open zijn over mentale problemen.”

Hoewel op basis van de Gezondheidsenquête er

geen directe relatie tussen de coronapandemie en mentale gezondheid kan worden aangetoond, blijkt uit eerder CBS-onderzoek dat 47 procent van de jongeren vindt dat de coronacrisis hun leven (heel) negatief beïnvloed heeft. Bovendien beroofden meer jongvolwassenen zich in 2021 van het leven in vergelijking met voorgaande jaren.

Voor Crone staat als paal boven water dat er een verband is tussen de verslechtering van de psychische gezondheid van jongeren en de coronacrisis. „Een gedeelte van de jongeren is kwetsbaar voor mentale stoornissen, dat is altijd zo geweest en dat blijft waarschijnlijk ook zo. Maar

we zien dat er beduidend meer jongeren tijdens de coronajaren in een mentale crisis zijn beland.” Volgens de hoogleraar komt dat met name door het sociale isolement die de lockdowns met zich meebrachten. „Er was bijvoorbeeld minder sociaal contact, minder toekomstperspectief en een bepaalde uitzichtloosheid. Dat heeft er bij sommigen flink ingehakt.”

In de knel

Van Fenema deelt die mening. „Mensen zijn door de coronacrisis vreselijk in de knel geraakt. We zijn van een crisis in een crisis beland.” De toename van jongeren met mentale problemen vindt de psychiater dan ook schandalig. „Als dit over

uit de CBS-cijfers blijkt onder meer dat de gemoedstoestand van vrouwen het afgelopen jaar het meest is verslechterd.

FOTO 123RF

kanker of hart- en vaatziekten ging, was er allang aan de bel getrokken.”

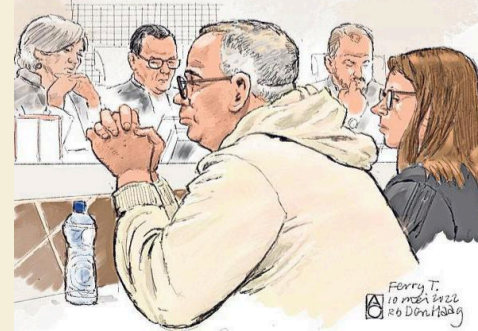
De psychiater is dan ook van mening dat er veel te weinig actie wordt ondernomen om jongeren met mentale klachten te helpen. „Vanwege de lange wachtlijsten bij de GGZ kunnen veel mensen met psychische problemen nergens terecht. De politiek zou daar korte metten mee moeten maken en een oplossing moeten aandragen, maar dat gebeurt niet. Er wordt veel over gepraat, maar weinig aan gedaan.”

Achttien jaar cel voor doden rugbyster Renée

door Lieke Jongbloed

DEN HAAG • Scheveninger Ferry T. moet 18 jaar de cel in na het doden van de zeer geliefde 23-jarige rugbyspeelster Renée Barendregt. Bovendien krijgt hij tbs, zo heeft de rechtbank in Den Haag dinsdag bepaald.

T. was in de nacht van 23 op 24 mei op zoek naar een ‘prooi’ in Scheveningen, waar hij rondjes reed met zijn scooter. Toen hij de 23-jarige Renée tegenkwam op haar fiets in de buurt van Madurodam achtervolgde hij haar. In de Scheveningse Doorniksestraat, vlakbij het huis van Renée, trok hij haar van de fiets, randde haar aan en stak haar drie keer. Vervolgens

Ferry T. eerder in de rechtbank. Hij hoorde de uitspraak hoofdschuldigend en huilend aan. ILLUSTRATIE ANP/HH

stak hij haar ook nog eens in brand. De rechtbank stelde dinsdag dat de feiten bewezen zijn en een lange gevangenisstraf op zijn plek is. „Het was mensonterend”, zo stelde de voorzitter van de rechtbank. Het Openbaar Ministerie

eiste drie weken geleden 18 jaar cel en tbs. De officier van justitie nam uitvoerig de tijd om uit te leggen waarom T. niet werd vervolgd voor moord. Dit had te maken met het feit dat, ondanks een extra aangevraagd onderzoek van de familie, niet bewezen kon

Nieuwe flitsbezorgers zijn niet welkom in Haagse winkelgebieden en woonstraten. FOTO DIJKSTRA BV

Haagse ban flitsbezorger

Niet in woon- en winkelgebied

door Tanja Verkaik

DEN HAAG • Nieuwe flitsbezorgers in Den Haag worden geweerd uit winkelgebieden en woonstraten in de Hofstad. Dat maakt het stadsbestuur woensdag bekend. Den Haag is hiermee de eerste stad in Nederland die komt met flitsbezorgbeleid. „Dit is uniek”, zegt een gemeentewoordvoerder. Passende plekken voor deze zogeheten darkstores zijn voortaan doorgaande wegen en bedrijfslocaties.

„De flitsbezorgers zijn innovatieve ondernemers die voorzien in een behoefte. Maar door nieuwe vestigingen van deze bedrijven in de Haagse

In Amsterdam is zelfde beleid in de maak

hoofdwinkelstructuur te verbieden en de bijbehorende vijftig bestemmingsplannen aan te passen heeft de gemeente meer grip op de locaties van toekomstige vestigingen. Zo zorgen we dat het fijn wonen blijft in Den Haag”, zegt wethouder Anne Mulder (Stadsontwikkeling). In Amsterdam is hetzelfde beleid in de maak. In de huidige bestem-

mingsplannen was de vestiging van flitsbezorgers in winkelgebieden en woonstraten een ‘grijs gebied’. Door specifiek te benoemen dat flitsbezorgers niet welkom zijn in winkelgebieden en woonstraten worden nieuwe aanbieders/vestigingen van supersnelle boodschappendiensten geweerd. Het nieuwe beleid geldt echter niet voor bestaande vestigingen. Wel heeft de gemeente onlangs een aangevraagde omgevingsvergunning voor een kleinschalige distributiehuis van een bestaande vestiging van flitsbezorger Getir aan de Nieuwe Molstraat geweigerd.

„We zien dat ook onze inwoners boodschappen bestellen bij flitsbezorgers, maar de winkelgebieden passen niet bij de vele vervoersbewegingen en de bedrijfsvoering van deze diensten”, stelt wethouder Saskia Bruines (Economie). De gemeente krijgt regelmatig klachten van bewoners over geluidsoverlast door flitsbezorgdiensten of bezorgers die hun scooters, fiets of (vracht)auto fout of hinderlijk parkeren.

ACTIVISME

MAN, VROUW, ANDERS? INCLUSIVITEIT VERDEELT HOGER ONDERWIJS

In verzet tegen woke

Een hoogoplopend conflict op de Universiteit Maastricht over het gebruik van de term ‘vrouw’ roept de vraag op wat de invloed van de woke ideologie is in het hoger onderwijs. „Het verzet tegen woke neemt toe.” De universiteit wil een ‘adempauze’.

door Wierd Duk

Gebruiken we de term ‘vrouwen’ of ‘mensen die menstrueren’? Een biologisch feit, dat niet zo lang geleden nog gold als een vanzelfsprekendheid (alleen vrouwen menstrueren), is onder invloed van het wokisme vloeibaar geworden. Volgens deze uit de VS overgewaaid kritische denkrichting bestaan er niet slechts twee geslachten, maar een groot aantal genders. Zo zijn er ook ‘transpersonen’ die menstrueren: biologische vrouwen die zich man voelen bijvoorbeeld, of vrouwen die in ‘transitie’ zijn, wat betekent dat zij van geslacht veranderen.

Aan de Universiteit Maastricht liep een conflict over de vraag wie er nu precies menstrueert uit de hand. Het universiteitsblad Observant weigerde in te gaan op de eis van de feministische actiegroep Feminists of Maastricht (FOM) om in een artikel de term vrouwen aan te passen en te wijzigen in ‘mensen die menstrueren’. Dit kwam het blad te staan op een ddos-aanval en op anonieme beschuldigingen van ‘transfoobie’ via in de stad opgehangen posters. Geschrokken gelaste het college van bestuur een ‘adempauze’ in.

Mijnenveld

Als gevolg van de oprukkende woke ideologie is elk debat over geslacht, huidskleur, ras, geloof, cultuur of handicap tegenwoordig een mijnenveld, weet filosoof Floris van den Berg (49). Van den Berg schreef een ‘kri-

Historicus, politicoloog en auteur Coen de Jong: „Het is tijd dat de universiteiten de rug rechthouden.” FOTO RIAS IMMINK

tisch woke woordenboek’ met in de inleiding de waarschuwing: ‘Woke is een monster, een revolutie die de westerse liberale democratie ondermijnt.’

„Woke is enorm intolent”, legt Van den Berg uit. „De term vrouw mag niet meer worden gebruikt wegens een heel klein aantal ‘mannen’ dat menstrueert, en wie hier niet in meegaat, wordt subiet gecancelled als ‘transfoob’. Inclusiviteit betekent voor woke dus eigenlijk exclusiviteit. Woke eist bovendien respect voor ideeën, maar voor ideeën hoeft je geen respect te hebben, je moet respect hebben voor mensen.”

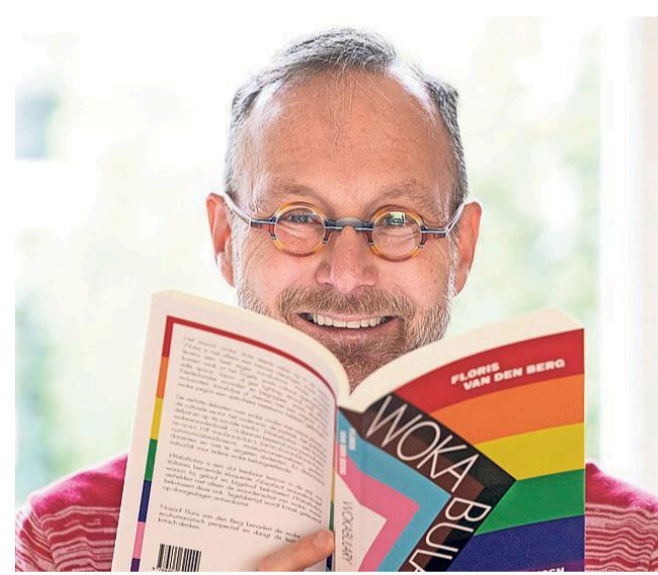
‘Debatteer zonder al die lelijke woorden’

Dat laatste ontbreekt nou juist bij veel woke activisten, weet historicus, politicoloog en auteur Coen de Jong (53), die de invloed van woke op de instituties in Nederland in kaart brengt. „Wie het met woke oneens is, wordt als de vijand gezien. Woke activisten gaan over hun ideeën niet in debat omdat zij hun kritici zien als moreel verwerpelijk; zij weigeren botweg om tegenargumenten te wegen. Maar achter de schermen hebben ze het oor van bepaalde politici en bestuurders, die geneigd zijn om

voor hen te buigen. Iemand als oud-onderwijsminister Ingrid van Engelshoven (D66) bijvoorbeeld was een enthousiast pleitbezorger van het woke gedachtegoed en een boek als *Witte onschuld* van gender- en racismeprofessor Gloria Wekker geldt in de universitaire wereld als een soort canon.” Inderdaad heeft woke in Nederland razendsnel bezit genomen van universiteiten – met name van de geesteswetenschappen – en andere instituties, merkt ook Floris van den Berg op. „Elke universiteit heeft inmiddels een *diversity officer*, het curriculum wordt overal ‘gedekoloniseerd’ en we hebben allemaal een inclusiviteitscursus gevolgd.”

Volgens de kritische denkrichting bestaan er niet slechts twee geslachten, maar een groot aantal genders. FOTO 123RF

Filosof Floris van den Berg schreef een kritisch woordenboek over ‘het monster’ woke. FOTO THUIS ROOIMANS

Coen de Jong: „Daarom kun je niet langer zeggen dat woke een uit Amerika overgewaaid hype is, die door de vele expats op de universiteiten wordt gepromoot. Woke is hier inmiddels stevig geworteld.” Hoe kan dit zo snel zijn gegaan? De Jong: „Sommige activisten zijn heel luidruchtig en de sfeer wordt al snel intimiderend, zoals in Maastricht. Dan sluipt bij bestuurders en docenten de angst erin en gaat men overstag om maar de lieve vrede te bewaren. Dat is zorgwekkend, want dit is natuurlijk geen eerlijke manier om een debat te voeren, al helemaal niet als de aanvallers anoniem zijn. Maar zeg nou zelf, hoeveel mensen zou-

den op zo’n universiteit nou echt aanstoot nemen aan het woord vrouw? Zou dat meer dan de helft zijn? Vermoedelijk niet.” Floris van den Berg: „Natuurlijk is het goed als deze debatten worden gevoerd, maar dat kan ook binnen een liberaal-democratisch kader, zonder al die lelijke woorden en zonder anderen te beschuldigen en te cancelen. Gelukkig komt er steeds meer verzet.”

Zwarte Piet

Ook Coen de Jong ziet ‘dat het woke narratief begint te schuren met de academische waarden’ en dat steeds meer criticasters durven op te staan. „De rector van de Universiteit Utrecht, Henk

Kummeling, heeft zich eerder al tegen de woke cultuur uitgesproken en we zien nu dat de Universiteit Maastricht, die in zaken als de moord op George Floyd, Black Lives Matter en Zwart Piet nog openlijk de kant van de activisten koos, een adempauze wil inlassen.”

‘Nooit genoeg’

Voorzitter Rianne Letchert van het Maastrichtse college van bestuur vindt dat de discussie over inclusiviteit ‘toe is aan een reset’. Voor de rector magnificus is het van belang dat het debat wordt gevoerd op basis van respect voor denkbeelden van een ander. „Zonder dat er grenzen worden overtreden die neigen naar discriminatie of oproepen tot haat of uitsluiting”, aldus Letchert tegen dagblad De Limburger. „Het is de enige manier om ervoor te zorgen dat iedereen zich daadwerkelijk veilig en welkom voelt.”

Voor Floris van den Berg mag het verzet tegen woke wel een tandje feller. „De universiteiten zijn al zo divers en inclusief, een organisatie als FOM kreeg al subsidie en nog is het niet voldoende. Het is allemaal zo dwingend.” Coen de Jong: „Dat is het probleem met woke, het maximalistische karakter van die beweging. Als je aan één eis voldoet, ligt er alweer een volgende op tafel. Het is nooit genoeg. Het is tijd dat de universiteiten de rug rechthouden.”

Zijn het ‘vrouwen’ of ‘mensen die menstrueren’?